

Ohjelmakausi 2014+ rakennetyöttömyyden ja syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta

Hallitusneuvos Lippe Koivuneva
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työllisyys- ja yrittäjyysosasto

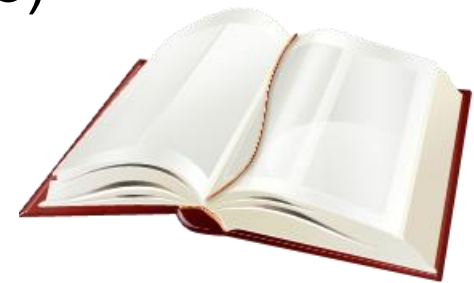

EU:n rakennerahastostrategioiden kytkentä Eurooppa 2020 –strategiaan sekä täydentävyys kansallisten strategioiden ja politiikkojen kanssa

Eurooppa 2020 kansalliset tavoitteet vs. Suomen hallitusohjelma

- Työllisyysaste 78 %:iin (20 – 64 -vuotiaat)
- Tutkimus- ja kehitysmenot vähintään 4 %/BKT
- EU:n taakanjakosopimuksen ilmasto- ja energiatavoitteet
- Korkeakoulutuksen saaneita 42 % 30 – 34 -vuotiaista ja koulupudokkaita enintään 8 % 18 – 24 -vuotiaista
- Vähemmän köyhyys- ja syrjäytymisriskissä eläviä
- Köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen
- Julkisen talouden vakauttaminen
- Kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen (15 – 64 -vuotiaiden työllisyysaste 72 %:iin/2015)

Neuvoston suositukset Suomelle

- Jatkettava julkisen talouden vakauttamista
- Toteutettava lisätoimenpiteitä (ml. rakenteita koskevat muutokset) tuottavuuden parantamiseksi ja kustannussäästöjen saavuttamiseksi julkisten palvelujen tarjonnassa väestön ikääntymisen haasteisiin vastaamiseksi
- Kohdistettava aktiiviset työmarkkinatoimenpiteet paremmin pitkäaikaistyöttömiin ja nuoriin
- Toteutettava toimenpiteitä iäkkäämpien työntekijöiden työllistettävyyden parantamiseksi ja elinikäiseen oppimiseen osallistumiseksi; toteutettava lisätoimenpiteitä varhaisen työmarkkinoilta poistumisen vähentämiseksi; harkittava lainsäädäntöön perustuvien eläkeikien ja elinajanodotteen välistä yhteyttä
- Toteutettava lisätoimenpiteitä palvelusektorin avaamiseksi kilpailulle uudistamalla sääntelyä ja poistamalla rajoituksia helpottamaan uusien yritysten pääsyä erityisesti vähittäiskaupan alalle (12.7.2011)

Tuotantorakenteen monipuolistaminen – yritysten tukitoimenpiteitä

- Palvelualoille suunnataan riittävästi tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotukia.
- Yrittäjyysvalmennusta tehostetaan.
- Pk –yritysten liiketoimintaosaamista kehitetään.
- Yrityshautomoiden ja –kiihdyttämöillä edistetään koulutettujen nuorten työllisyyttä ja yrittäjyyttä.
- Yksinyrittäjien ja mikroyritysten asemaa parannetaan.
- Yritysten hallinnollista taakkaa kevennetään.
- Julkiset ja julkisesti rahoitetut yrityspalvelut kootaan yhdelle luukulle.

jne.

(Eurooppa 2020-strategia 6.10.2011)

Työllisyyden parantamista tukevia tavoitteita

- Elinkeinopolitiikka tukee kestäväää kasvua ja työllisyyttä.
- Työuria pidennetään alusta, keskeltä ja lopusta.
- Veroratkaisut tukevat työllistymistä.
- Rakennemuutostilanteet ennakoidaan ja hoidetaan tehokkaasti.
- Aktiivisia työvoimapolitiittisia toimia hyödynnetään.
- Työ ja sosiaaliturva sovitetaan yhteen.
- Työ ja perhe sovitetaan yhteen.
- Nuorten syrjäytymistä ehkäistään.
- Opintoja tiivistetään.
- Aikuiskoulutusta parannetaan.
- Vaikeasti työllistyvien asemaa parannetaan työmarkkinoilla.

(Eurooppa 2020 –strategia, Suomen kansallisen ohjelman tarkistus 6.10.2011)

Keskeisiä EU:n Eurooppa 2020 -lippulaivoja

Älykäs kasvu

Globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikka sekä innovaatiounioni

⇒ innovaatioista kasvua ja laadukkaita työpaikkoja synnyttäviä uusia tuotteita ja palveluja.

Kestävä kasvu

⇒ Ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä kasvu

Osallistava kasvu

Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma

- esim. tuki aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden ja elinikäisen oppimisen välineiden ja mekanismien suunnittelulle;
- osaamisen
- ammattitaitoisen työvoiman ja työpaikkojen kohtaamisen, ja
- työn laadun ja työolojen parantaminen; sekä
- uusien työpaikkojen luominen
- mm. yrittäjyyttä edistämällä

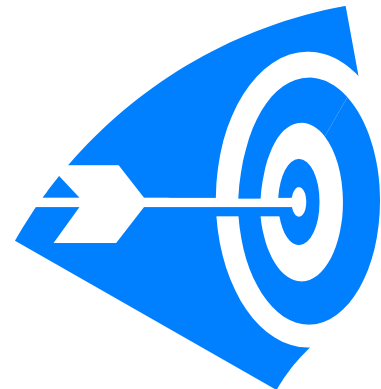
Köyhyyden torjuntafoorumi

Mitä tavoitellaan?

Tärkeitä tavoitteita TEM/työllisyys- ja yrittäjyysosaston mielestä ovat erityisesti

- pk-yritysten kasvumahdollisuuksien parantaminen,
- rakenteellisen työttömyyden vähentäminen
- työelämän laadun kehittäminen,
- työmarkkinoiden tarpeita vastaavan osaavan työvoiman kouluttaminen
- elinikäisen oppimisen tukeminen sekä
- sosiaalisen osallisuuden edistäminen.

1. Lisää työllisyyttä osaamista kehittämällä

Eurooppa 2020:

Työttömyysprosentiksi 78 %

- ✓ työttömyyden alentuminen 5 %:iin
- ✓ työurien pidentäminen
- ✓ työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmien lieventäminen

Hallitusohjelma/ESR:

- ✓ vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistäminen
- ✓ työvoiman osaamisen kehittäminen
- ✓ maahanmuuttajien työllistyminen ja kotoutumisen edistäminen

Eurooppa –neuvoston suositukset:

- ✓ aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteitä erityisesti pitkäaikaistyöttömille ja nuorille
- ✓ ikääntyneiden työntekijöiden työllistyvyyden ja elinikäisen oppimisen lisääminen

2. Enemmän uusia, kasvavia yrityksiä

- suomalaiset yritykset keskimäärin pieniä (66 % yhden hengen yrityksiä)
- keskisuuria (50 – 249 työntekijää) vain 1 % yrityskannasta
- yrittäjät varsin ikääntyneitä = nuorten yrittäjäyys melko alhaisella tasolla
- omistajanvaihdokset
- naisten yrittäjäyys
- mahdollisuuksia erityisesti palvelualoilla

⇒pk –yritysten kasvu, kehittyminen ja kansainvälistyminen edellyttävät osaavaa työvoimaa
⇒yritystuet yhdistettynä osaamisen kehittämiseen
⇒alueiden elinkeinorakenteen monipuolistaminen ja alueiden elinvoimaisuus

3. Pk –yritysten toimintaan entistä nopeammin ja enemmän uusia innovaatioita

Talouden kansainvälistyminen

=>Lisääntyvä globaali kilpailu

=>Rakennemuutos

=>Yritysten ja toimialojen uusiutuminen

=>Osaamista vahvistavat, kasvupotentiaalia omaavat ja innovatiiviset yritykset

=>Parempi tuottavuus ja uusia, laadukkaita työpaikkoja

=>Panostus erityisesti yritys- ja markkinalähtöisen innovaatiotoiminnan edistämiseen (uusien tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien kehittäminen ja käyttöönotto sekä uuden teknologian soveltaminen ja käyttöönotto pk –yrityksissä)

=>Kilpailukyvyn parantaminen ympäristöteknologialla ja -liiketoiminnalla

Hallitusohjelman tavoitteet rakennerahastoille

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

- Uusien elinkeinojen aikaansaaminen
- Työllisyyden parantaminen
- Kasvuhakuinen yritystoiminta
- Päästöjen vähentäminen

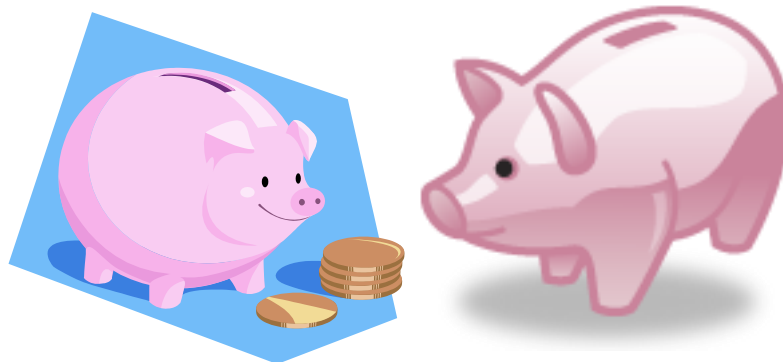

Euroopan sosiaalirahasto (ESR)

- Vaikeimmassa työmarkkina-
asemassa olevien
työllistäminen
- Työvoiman osaamisen
kehittäminen
- Maahanmuuttajien
työllistymisen ja
kotoutumisen edistäminen

EU:n rakennerahastot uudella kaudella?

Muutoksia nykyiseen kauteen

- Tiivis kytkentä Eurooppa 2020 –strategiaan
- Strategisen koordinoitun otteen vahvistaminen
- Temaattinen keskittäminen
- Tuloperusteisuus
- Ehdollisuudet
- Kumppanuus – myös kaupungit, paikalliset ja kansalaisyhteiskunnan toimijat aktiivisemmin mukaan
- Korvamerkinnyt painopisteille
- Sosiaalisten investointien painottaminen
- Hallinnon yksinkertaistaminen

ESR:n toimintaluokat = investointiprioriteetit (ESR –asetuksen 3 artikla):

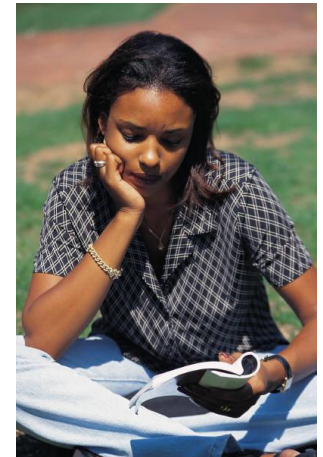
(a) Edistetään työllisyyttä ja tuetaan työvoiman liikkuvuutta seuraavin toimin:

- i) työnhakijoiden ja työelämän ulkopuolella olevien pääsy työpaikkoihin, myös paikallisten työllisyysaloitteiden kautta ja työvoiman liikkuvuuden tukeminen
- ii) työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten kestävä integroituminen työmarkkinoille
- iii) itsenäinen ammatinharjoittaminen, yrittäjyys ja yritysten perustaminen
- iv) naisten ja miesten tasa-arvo ja työ- ja yksityiselämän yhteensovittaminen
- v) työntekijöiden, yritysten ja yrittäjien mukautuminen muutoksiin
- vi) aktiivisena ja terveenä ikääntyminen
- vii) työmarkkinainstituutioiden nykyaikaistaminen ja vahvistaminen, myös työvoiman kansainvälisen liikkuvuuden lisäämiseen tähtäävät toimet

(b) investoidaan koulutukseen, ammattitaitoon ja elinikäiseen oppimiseen seuraavin toimin:

- i) vähennetään koulupudokkaiden määrää ja edistetään yhdenvertaista pääsyä laadukkaaseen esiopetukseen sekä ensimmäisen ja toisen asteen koulutukseen
- ii) parannetaan kolmannen asteen ja vastaavan koulutuksen laatua, tehokkuutta ja avoimuutta tavoitteena lisätä siihen osallistumista ja kohottaa koulutustasoa
- iii) parannetaan pääsyä elinikäiseen oppimiseen, kohennetaan työvoiman ammattitaitoa ja pätevyyttä ja lisätään koulutusjärjestelmien relevanttiutta työmarkkinoiden kannalta.

c) edistetään sosiaalista osallisuutta ja torjutaan köyhyyttä seuraavin toimin:

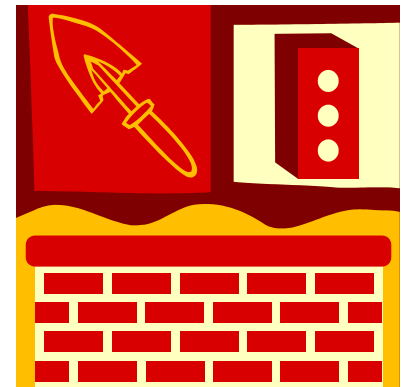
- i) aktiivinen osallisuus
- ii) marginalisoituneiden yhteisöjen, kuten romanien, integroituminen
- iii) sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjuminen
- iv) kohtuuhintaisten, kestävien ja korkealaatuisten palveluiden, ml. terveydenhuoltopalvelut ja yleishyödylliset sosiaalipalvelut, saannin parantaminen
- v) osuus- ja yhteisötalouden ja sosiaalisten yritysten edistäminen
- vi) yhteisöjohtoiset paikalliset kehittämissstrategiat

➔ **20 %:n korvamerkintä!**

(d) parannetaan institutionaalisia valmiuksia ja tehostetaan julkishallintoa seuraavin toimin:

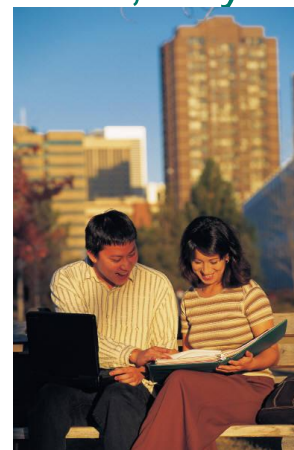
ii) Työllisyys-, koulutus- ja sosiaalipolitiikkaa toteuttavien sidosryhmien valmiuksien parantaminen; alakohtaiset ja alueelliset sopimukset kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason uudistusten aktivoimiseksi

ESR:n horisontaaliset ulottuvuudet 1

ESR tukisi myös

- siirtymistä vähähiiliseen, energiatehokkaampaan ja ympäristöllisesti kestävään talouteen,
- informaatio- ja kommunikaatioteknologian saatavuutta, käyttöä ja laatua,
- innovaatioiden kehittämistä sekä
- pk-yritysten kilpailukykyä.

⇒ muutokseen sopeutumisen tukeminen

⇒ uusien taitojen hankkiminen ja elinikäinen

⇒ esim. tuki työvoiman siirtymiselle vihreämmille aloille ja ammatteihin

ESR:n horisontaaliset ulottuvuudet 2

- sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä niiden valtavirtaistaminen
 - sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjunta
 - sosiaaliset innovaatiot
 - kansanvälinen yhteistyö
-
- alue- ja paikallisviranomaisten, kaupunkien, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisjärjestöjen osallistuminen
 - ➔ työllisyyttä ja sosiaalista osallisuutta koskevat paikalliset aloitteet, yhteisöjohtoiset kehittämisstrategiat sekä kestävästä kaupunkikehitystä koskevat strategiat

EAKR:n soveltamisala (EAKR -asetus art. 3)

EAKR:sta tuetaan:

- a) tuotannollisia investointeja, jotka edistävät kestävien työpaikkojen luomista ja säilyttämistä sellaisten suorien investointitukien muodossa, jotka kohdistetaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yritykset);
- b) infrastruktuuri-investointeja, joiden ansiosta pystytään tarjoamaan kansalaisille peruspalveluja energian, ympäristön, liikenteen, tietoteknologian ja viestintäteknologian aloilla;
- c) investointeja sosiaali-, terveydenhuolto- ja koulutusalojen infrastruktuureihin;
- d) alueiden omien mahdollisuuksien kehittämistä tukemalla alue- ja paikallistason tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimintaa.

Esimerkiksi?

- i) kiinteät investoinnit laitteisiin ja tarvikkeisiin sekä pienimuotoiseen infrastruktuuriin
- ii) yrityksille, erityisesti pk-yrityksille tarjottava tuki ja palvelut
- iii) julkisille tutkimus- ja innovointitahoille tarjottava tuki ja yritysten investoinnit teknologiaan ja soveltavaan tutkimukseen
- iv) verkostoituminen, yhteistyö ja kokemustenvaihto alueiden, kaupunkien ja asianomaisten sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristöalan toimijoiden kanssa

Kehittyneemmillä alueilla EAKR:sta ei tueta infrastruktuuri-investointeja, joilla kansalaisille tarjotaan peruspalveluja ympäristön, liikenteen, tietoteknologian ja viestintäteknologian aloilla.

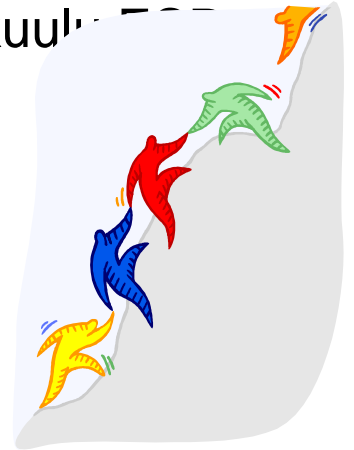
EAKR:n toimintaluokkia:

.... 8) työllisyyden edistäminen ja työvoiman liikkuvuuden tukeminen:

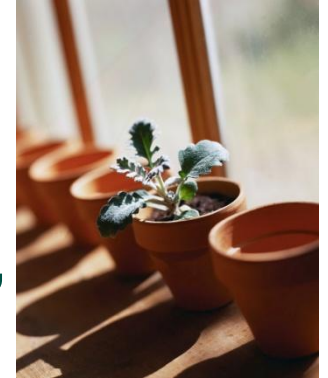
a) yrityshautomoiden kehittäminen ja investointituki itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymiselle ja yritysten perustamiselle;

b) paikalliset kehittämisaloitteet sekä tuki lähipalveluja toimittaville rakenteille uusien työpaikkojen luomiseksi, silloin kun tällaiset toimet eivät kuulu EAKR:n asetuksen soveltamisalaan;

c) investoinnit julkisten työvoimapalveluiden infrastruktuuriin;

EAKR: 9) sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja köyhyyden torjunta:

- a) investoinnit terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden infrastruktuuriin, joka vaikuttaa osaltaan kansalliseen, alueelliseen ja paikalliseen kehitykseen, terveydentilaan liittyvän epätasa-arvon vähentämiseen ja siirtymiseen laitoshoidosta avohoitoon palveluihin;
- b) tuki heikommassa asemassa oleville kaupunki- ja maaseutuyhteisöille fyysisen elinympäristön ja talouden elvyttämistä varten;
- c) tuki sosiaalisille yrityksille;

... ja muut EAKR:n toimintaluokat

10) investoinnit koulutukseen, taitojen kartuttamiseen ja elinikäiseen oppimiseen parantamalla koulutusinfrastruktuuria;

11)

- institutionaalisten valmiuksien ja
- tehokkaan julkishallinnon ja
- julkisten palvelujen edistäminen

- parantamalla EAKR:n täytäntöönpanoon liittyvien institutionaalista valmiutta ja julkishallinnon ja julkisten palvelujen tehokkuutta sekä
- tukemalla ESR -tukea saavien institutionaaliseen valmiuteen ja julkishallintojen tehokkuuteen liittyviä toimia

EAKR:n korvamerkinnyt

Varojen keskittäminen suppeampaan määrään prioriteetteja, jotka on linkitetty Eurooppa 2020 –strategiaan

⇒ Investoinnit energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan

vähintään 20 %

⇒ Investoinnit innovaatioihin ja yritysten kilpailukykyyn **vähintään 60 %**

Kaupunkialueiden kehittämiseen **5 %**

Mitä seuraavaksi?

EU:n tasolle komission **uusi yhteisöstrategia** (Common Strategic Framework) joko tiedonantona tai yhteisöpäätösmenettelyllä (luonnos vuoden 2011 lopulla)

- Komission ja Suomen välinen **investointi- ja kumppanuussopimus**
 - Komission päätöksellä hyväksyttävät **rakennerahasto-ohjelmat**
- ⇒ valmistelu Tulevaisuus 2014+ -työryhmässä (vuosien 2011 – 2013) aikana)

Poliittinen rahoitusratkaisu kesällä 2013?

⇒ CSF sekä investointi- ja kumppanuussopimukset sekä rakennerahasto-ohjelmat hyväksytään

Kiitos tarkkaavaisuudestanne!

Lisätietoja:

Lippe Koivuneva

lippe.koivuneva@tem.fi

Tel. 050 396 0076

